Nr. 34 1938 m. gruodžio 24 d. I metai.

VARPELIS

„AIDO“ PRIEDAS VAIKAMS

GIMĖ KŪDIKĖLIS

Džiaukimės šiandien, vaikučiai,
Džiaukimės visi!
Jau sužibo mums žvaigždutė
Ant dangaus šviesi!

Gimė Dievas Kūdikėlis,
Eina guosti mus,
Kad užmirštume vargelį
Ir didžius skausmus,

Kad nelaimėj neraudotum,
Būtume tvirti, —
Juk Dievulis mūsų geras,
Bus prie mūs arti.

Neapleis jaunų mūs metų,
Vis mylės karštai, —
Tik pakelkim savo širdis
Ten aukštai, aukštai!..

V. Kuolaitis.

TYLIĄJĄ NAKTĮ

Tyliąją naktį balsas sugaudė:
Piemenys kelkit, Dievas užgimė,
Greitai renkitės ir bėgit,
Į Betliejų paskubėkit
Sveikint Viešpatį!

Nuėję rado Jėzų ėdžiose,
Kaip pranašauta Dievo knygose.
Jį Dievu jie pripažino,
Kaip juos angelas mokino,
Ir pasveikino.

Išganytojau, senai geidžiamas,
Tūkstančiais metų žmonių laukiamas;
Tavęs pranašai, karaliai
Laukė, o Tu šią naktelę
Tik pasirodei.

Mes irgi laukiam, Viešpatie, Tavęs;
O kai ateisi pas mus per Mišias,
Pulsim prieš Tave ant kelių
Gyvą kiekvienoj dalelej
Šventos Ostijos.

KALĖDŲ NAKTĮ

I.

Kai artinosi tas laikas, kada turėjo ateiti Išganytojas, Ryme viešpatavo imperatorius Augustas. Geras ir sumanus tai buvo valdovas. Prie jo Rymo imperija žydėjo ir klestėjo.

Imperatorius Augustas panorėjo sužinoti, kiek yra jo valstybėje gyventojų, ir įsakė visus surašyti. Kiekvienas paskirtąją dieną turėjo nukeliauti į vietą, iš kur buvo kilęs, ir ten užsirašyti.

Šv. Juozapas ir Dievo Motina buvo karaliaus Dovydo giminės ainiai. Kadangi karalius Dovydas buvo kilęs iš Betliejaus, tad ir jo ainiai turėjo vykti į tą miestelį ir pas paskirtus valdininkus užsirašyti. Šv. Juozapas ir Marija nuvyko Betliejun.

Karaliaus Dovydo giminė buvo gausi. Betliejun tiek suplaukė žmonių, kad vėliau atvykusieji negalėjo niekur surasti nakvynės. Nerado tinkamos prieglaudos ir šv. Juozapas su Marija. O čia artinosi

laikas, kada turėjo ateiti Jėzus Kristus, žadėtasis Mesijas. Šv. Juozapas su Marija išėjo už miesto, surado kūtelę ir joje šiaip taip įsitaisė nakvoti.

Bėkim, bėkim, piemenėliai...

II.

Palestina, kur gimė Kristus, šiltas kraštas. Ten žiemos švelnios, didelių šalčių nėra. Tad tuo metu, kai pas mus speigas viešpatauja ir visi slapstosi šiltose patalpose, Palestinoje piemenys bandas gano. Taip buvo ir prieš tūkstantį devynis šimtus trisdešimt aštuoneris metus, kada gimė Jėzus Kristus.

Netoli Betliejaus miestelis. piemenys ganė savo aveleo Vidunaktį, kada jie kiek snustelėjo, pasirodė danguje nepaprasta šviesa. Piemens pašoko iš miego ir vienas kito klausinėjo, kas atsitiko.

Staiga prieš juos atsistojo skaistus angelas ir tarė:

— Ramybė jums! Šita nematytoji šviesa, kurios nusigandote, tai nauja žvaigždė. Ji šviečia virš Betliejaus, virš kūtelės, kurioje gimė Jėzus Kristus, pasaulio Viešpats. Eikite į Betliejų, atlankykite Dieviškąjį Vaikelį ir pasveikinkite Jį savo giesmelėmis.

Angelas dingo. Netrukus pasirodė daugybė angelų, kurie giedojo:

Garbė Dievui aukštybėse ir ramybė žemėje geros valios žmonėms.

Piemenėliai suprato, kad įvyko kažkas nepaprasto. Metė jie savo bandą ir nubėgo Betliejun. Ten už miesto surado kūtelę, o kūtelėje tik ką gimusį Kūdikelį ir prie Jo Dievo Motiną ir šv. Juozapą. Puolė ant kelių prieš Vaikelį ir atidavė Jam garbę.

O mažutis Kūdikėlis meiliai nusišypsojo ir, ištiesęs rankeles, piemenėlius palaimino. Paskui atsirado daugybė angelų, kurie giedojo dangaus giesmes,—linksmino mažąjį Vaikelį.

Piemenėliai grįždami giedojo:

Gul šiandieną jau ant šieno
Atpirkėjas žmonijos.
Šiam Karaliui Visagaliui
Nėr vietelės tinkamos.

Piemenėliai, paskubėkit,
Dovanas Jam savo dėkit,
Kaip Pasaulio Viešpačiui.
Į menkutį Jo kamputį
Ir mes draug skubėsime.
Tam karaliui savo valia
Visą širdį dėsime:
Viską mes Jam paaukosim
Ir su angelais giedosim:
Garbė Tau aukštybėse!
Nors Dievystę ir žmogystę
Jis šiandieną užvėrė,
Mes neklystam — pripažįstam,
Jog tai Jis mus sutvėrė.
Koks tai džiaugsmas mums atėjo,
Giedam Dievui Atpirkėjui
Ir Jo šventai Motinai.
Kristau Pone, imk maloniai
Tu kiekvieną už rankos!
Prie ugninės glausk krūtinės,
Duoki meilės mums šventos!
Teikis gimti nūn mumyse,
Vienas karaliauk širdyse,
Vesk į laimę amžiną.

KALĖDŲ RYTĄ

Dar nė ženklo nėr dienelės,
O jau spindi žiburiai,
Skuba, eina į bažnyčią
Dideli žmonių būriai.

Din-dan! din-dan! — skamba varpas.
Bažnytėlėj žmonės klaupia,
Prašo Dievą Kūdikėlį,
Prašo meldžia susikaupę.

Dėkui, šventas Kūdikėli,
Leidai džiaugtis Tavo švente!
Šiandien skęsta širdys laimėj,
Kuri vakar skausmą kentė.

Leonardas Basys.

Pažiūrėk, mamyte!

Kiškių Kūčios

Nemanykit jūs, vaikučiai,
Kad nelaukia kiškiai kūčių,
Ypač gimstant Kūdikėlio
Ir Jo šventės — Kalėdėlių.

Štai tankynėj po eglaite
Senis kiškis kiškius skaitė:
Ar visa jo šeimynėlė
Čia yra prie kūčių stalo.

Čia ant sutrypto sniegelio
Guli obelių šakelės,
Želmenų gi pundas geras
Ne vienam gal seilę varo.

Senis kiškis pavadinęs,
Po šakutę padalinęs,
Palinkėjo daug metelių
Visai kiškių giminėlei.

Ant rytojaus visi kiškiai
Dar turėjo džiaugsmą ryškų:
Šerkšna dailinta eglutė
Žėri spinduliuos saulutės.

Tai žvaigždutėm, tai lapeliais
Džiaugiasi jauni kiškeliai.
Taip jie šoko susitvėrę,
Kol pūkuosna gult nunėrė.

Leonardas Basys.

Dvi eglutės

Pašlaitėje augo dvi vienodos eglutės. Viena jų mėgo nuolat girtis ir didžiuotis. Ar buvo vasara — ji gražiau viršūnę iškeldavo, ar buvo ruduo — ji glaudžiau susispausdavo, ar pagaliau žiema — ji išlepusias šakas nulenkdavo po sniego gniužčių sunkumu.

Kita buvo vargi ir nuskurusi. Artėjo Kalėdų šventės. Mišku bevaikščiodamas kirtėjas pamatė puošniąją eglutę. Greit prie jos priėjo. Ištraukė iš užjuosčio kirvį ir pakirto puošniąją eglutę. Vargšelė susvyravo, gailiai sudejavo ir begriūdama pasakė savo draugei atsisveikinimo žodžius:

— Mano gražumas buvo tave uždengęs, dabar tu būsi visų gražiausia.

— Nenoriu, kad išsipildytų tavo žodžiai, — atsakė jai anoji.

— O kodėl?

— Buvai tu graži. Dabar tave nukirto. Nuneš gal namo ar į tolimą miestą, prišaldys. Pagaliau, pastatys tave tvankian kambarin, apkabins žaisliukais, sukurs ant tavo šakelių žvakučių laužą. Tu nuruduosi, išdžiūsi. Tavo gražusai drabužis nukris, nubyrės. Praeis šventės. Nuims nuo tavęs žaisliukus, o tave išmes laukan arba sudegins.

— Bet manimi džiaugsis vaikai ir suaugusieji, o kas iš tavęs?

— Skausmu ir mirtimi turėsi užmokėti tu jų džiaugsmą. Mano didžiausis noras būtų tas, kad visi žmonės būtų tokie geri, tokie geri, kad besidžiaugdami ir besilinksmindami patys atmintų, jog ir medeliams norisi gyventi ir džiaugtis.

Šių žodžių anoji jau nebegirdėjo. Ją nutempė kirtėjas, suėmęs už kelių šakų. Pakelėje tos lūžo, suėmė už kitų. Pagaliau, ant skiedryno aptašė jos liemenį, įstatė į kažkokius pagalius, užkalė vinimis. Eglutė traukėsi iš skausmo, paskutiniuosius jėgų lašelius lašino. Dabar ji prisiminė savo draugės žodžius. Todėl per šventes pustyliai kiekvienam kalbėjo:

— Nekirskite daugiau eglučių, nekankinkite ir nežudykite jų. Ir jos nori gyventi ir džiaugtis.

Bet niekas jos to tyliojo balso negirdėjo.

Ir jūs, valkučiai, kurie taip linksmai prie Kalėdų eglutės žaisite, paklausykite, ar kartais neišgirsite to tylučio balselio, šaukiančio pasigailėti ir nežudyti. r.

Kūčių vakarą

Tylų vakarą ir šventą
Taip ramu seklyčioj:
Visi laukia Kristaus
Užgimstant mažyčio.

Stalas pasipuošęs
Pievų žaliu šienu,
Ant jo kalėdaičiai, —
Simbolis Kalėdų.

Laukia pirmos žvaigždės;
Kai ji patekės,
Gims Karalius Kristus,
Ką už mus kentės.

Pamaldžiai šeimyna, —
Tėvas ir vaikučiai, —
Laukia su žvaigždelėm
Užgimstant Jėzučio.

J. Žižmaltis.

ŠVENTOJI NAKTIS

Po Kūčių vakarienės linksmas nubėgau pas senelį.

— O dabar, seneli, pasek pasaką. Tik gražią.

Senelis sutiko.

— Papasakosiu, gerai. Šią gražią pasaką aš esu skaitęs vienoj knygoj. Tu jos, tur būt, nežinai. Bet šiam vakarui ji tinka. Vienas turtingas bajoras, geros širdies senelis, turėjo keistą paprotį: kiekvieną vakarą turėti savo namuose bet kokį pavargėlį ir kartu su juo vakarieniauti. Lygiai prieš tūkstantį devynis šimtus dvidešimt metų, šios dienos vakarą, buvo biaurus oras. Nuo ryto ligi vakaro lijo ir pūtė šaltas vėjas. Vakaras buvo nepaprastai tamsus ir miglotas. Gerojo bajoro tarnai manė, kad tokį vakarą jų ponas tikrai nelieps eiti pavargėlių ieškoti. Bet jie labai apsiriko. Kai jau buvo paruošta vakarienė, ir bajoras, nuėjęs į valgomąjį kambarį, nerado prie stalo pavargėlio, griežtai pareikalavo, kad jie suieškotų ir atvestų. Sunkus buvo tarnams įsakymas. Veltui jie visur ieškojo, niekur jokio pavargėlio nerado. Visi, kas gyvas, buvo pasislėpę savo lūšnelėse nuo smarkaus lietaus ir šalto vėjo. Tarnai grįžo tuščiomis. Bet bajoras vienas nevalgė. Jis išsiuntė kitus tarnus ieškoti pavargėlio. Bet ir tie nieko nerado. Bajoras nenusileido. Jokiu būdu nenorėjo jis vienas valgyti ir sulaužyti savo keistą paprotį. Jis išsiuntė trečią kartą tarnus. Bet kai ir tie grįžo tuščiomis, senelis bajoras pats išėjo ieškoti pavargėlio. Žiaurus vėjas draskė jo rūbus, lietaus lašai kapojo jam veidą, bet jis namo negrįžo. Jis išėjo iš miesto į laukus. Ten tikėjosi rasti kokį visų apleistą vargdienį, bet veltui. Staiga vienam tvartelyje, toli už miesto, jis surado vieną vargšų šeimynėlę, kuri čia buvo sustojusi nakvynės, niekur negaudama geresnės pastogės. Moteris rengėsi gimdyti. Ji bijojo, kad užgimęs kūdikėlis nesušaltų, nes vėjas kiaurai ėjo per supuvusias tvartelio ketteles. Bajoras nudžiugęs tarė:

— Eikite į mano namus ir ten susišildysite. Jūsų laukia gera pastogė ir paruošta vakarienė.

Bet moters globėjas, gražiai padėkojęs, atsakė:

— Ačiū labai. Tai būtų tolimas kelias. Ši moteris tuoj bus motina ir turi likti čia. Ją palikti vieną negaliu...

— Bet čia jums labai šalta, — tarė gerasis bajoras, — susikurkite bent ugnelę susišildyti.

— Taip, — atsakė gražioji moteris, — labai šalta, ir aš bijau, kad užgimęs kūdikėlis nesušaltų. Ugnelė būtų labai naudinga, bet mes jos neturime...

Senelis bajoras taip pat neturėjo ugnies.

— Eisiu jos paieškoti, — tarė jis ir išėjo.

Bajoras ėjo per laukus, klupo ir griuvo ant kietų akmenų, nes senatvės prigesintos akys tamsoje nematė kelio. Bet jis nepaisė savo vargo. Jam buvo labai gaila neturtingos šeimynėlės tvartelyje, ir jis norėjo, kaip tik galima greičiau surasti ugnies, kad grįžęs galėtų sušildyti vargšę moterį.

Pagaliau, jis priėjo vienus namus, kur pro langą pamatė skaisčiai besikūrenančią krosnį. Pasibeldė bajoras į namų duris ir įėjo.

— Šią naktį viena neturtinga moteris pagimdys tvartelyje kūdikį, — tarė jis. — Jai ten labai šalta. Ar negaučiau keletos žarijų nunešti tvartelin, kad galėčiau ten

užkurti ugnį ir sušildyti mažytį ir motiną.

— O ar turi pinigų mums už tai užmokėti? — paklausė prie krosnies sėdįs vyras.

Bajoras greit įkišo ranką į kišenę, bet pinigus jis buvo palikęs namie. Jam nė į galvą neatėjo, kad jie būtų buvę jam reikalingi.

— Ne, — atsakė jis, — pinigų neturiu, bet juk ugnis jums nieko nekaštuoja. Aš paimsiu tik keletą žarijų...

— Neduosiu dovanai, — atsakė vyras. — Kas man rūpi, jei kam šalta. Jei nori ugnies — nusipirk!

— Pinigus užmiršau namie, o tvartelyje gyvena neturtingi žmonės ir neturi nė skatikėlio. Duokite man ugnies, rytoj aš jums atsiųsiu šimtą talerių per savo tarną, — tarė bajoras.

— Neduosim ugnies, — atsakė vyras. — Tu mus apgausi ir pinigų neatsiųsi...

— Ne, — pridėjo ir moteris, kuri žarstė žarijas krosnyje, — neduosim tau ugnies. Tu mus apgausi ir pinigų neatsiųsi...

Nuliūdęs bajoras išėjo į lauką, ir didelė ašara nuriedėjo jo veidu. Jam labai buvo gaila vargšės motinos, kenčiančios šaltį. Jis ketino grįžti į savo namus, bet jie buvo gana toli. Jis bijojo, kad užgimęs kūdikėlis nesušaltų. O kaip tik netoli nuo čia jis vėl pamatė žiburėlį. Tai buvo turtingų žmonių namai. Bet šie net durų jam neatidarė. Veltui jis beldė. Žmonių širdyse tada dar nebuvo gailestingumo, nes jie dar nebuvo pažinę Kristaus meilės.

Tuo pat metu, kai gerasis bajoras rengėsi eiti toliau ieškoti ugnies, atsitiko nepaprastas dalykas. Vėjas nutilo, ir nuo dangaus pradingo juodi debesys. Kai jis nustebęs pakėlė akis į dangų, pamatė spindančią naują, didelę žvaigždę.

— Kas čia atsitiko? — klausė jis save, nieko nesuprasdamas.

Jis nežinojo, kad tvartelyje tuo metu gimė nepaprastas kūdikėlis. Atsiminęs moterį, jis vėl greit nuėjo per laukus, ieškodamas ugnies.

Pagaliau, jis priėjo urvą, kur senas, ietimis apsiginklavęs, piemuo saugojo bandą. Pikti šunes, pamatę nepažįstamąjį, puolė jį, norėdami sudraskyti. Bet kas tai per naktis buvo, kad jų dantys negalėjo įkąsti bajoro? Jis ėjo arčiau piemens, kur skaisčiai kūrenosi ugnis, nieko nebijodamas. Pašokęs nuo žemės, piktas piemuo paleido jam tiesiai į širdį smailią ietį, bet ši atsitrenkė ir sutrupėjo, lyg bajoro krūtinė būtų šarvais pridengta. Piemuo nustebęs sušuko:

— Kas tu esi? Burtininkas ar raganius, kad tavęs nei šunes neįkanda, nei ietis nesužeidžia?

— Aš nesu burtininkas, — atsakė bajoras, — bet paprastas žmogus. Aš ieškau ugnies, kad galėčiau sukurti ją neturtingai šeimynėlei tvartelyje. Jie dreba nuo šalčio. Duok man ugnies, gerasis žmogau, kad galėčiau sušildyti kūdikį, kuris ten tuojau užgims...

— Ugnies?.. — nusijuokė piktai piemuo. — Imk kiek nori, bet turi imti rankomis ir neštis rūbų skverne...

— Bet?... suabejojo bajoras.— Ugnį imti rankomis ir neštis skverne?...

— Taip, taip. Kitaip neduosiu... Nebuvo gailestingajam bajorui kas daryti. Jam taip gaila motinos, kad jis pasiryžo imti ugnies nors ir rankomis. Ir kas tai per naktis buvo, kad ugnis nedegino jo rankų?... Jis dėjo žarijas į savo rūbus, ir šios nedegino jų. Nustebęs piemuo žiūrėjo ir klausė save:

— Kas tai per naktis, kad pikti šunes neįkanda žmogaus, kad ietis neperveria krūtinės, kad ugnis nedegina rankų?... Kai bajoras, pasiėmęs ugnies, nuėjo, piemuo pirmą kartą pajuto savo širdy meilės ir gailestingumo jausmą. Jam labai pagailo tų vargšų žmonių tvartelyje. Jis pats sau prikaišiojo, kad nenorėjo duoti nepažįstamajam ugnies. Staiga jis pakilo, paliko savo bandą ir nusivijo nepažįstamąjį.

— Pasivysiu jį ir prašysiu atleidžiamas,— kalbėjo piemuo. – Paskui eisiu kartu su juo į tvartelį ir padėsiu sukurti ugnį neturtingai šeimynėlei...

Jis pavijo pakeliui ir kitus žmones, kurie nebuvo davę bajorui ugnies. Visi ieškojo jo, norėjo atsiprašyti.

— Kas tai per naktis, kad mūsų širdyse pabudo meilė ir gailestis. Vos tik nepažįstamasis išėjo, mes negalim nurimti. Taip gaila jo ir tos vargšės moteries, kurią jis norėjo sušildyti,—kalbėjo jie tarp savęs.

Bet nepažįstamojo niekur nesimatė. Tik vienas piemuo, kuris jį norėjo nužudyti, pasiryžo surasti. Ir netrukus jį pasivijo. Jis įsekė paskui bajorą į tvartelį, menką ir prastą tvartelį, kur oras dvokė, kur sienos ir lubos voratinkliais, dulkėmis ir pelėsiais buvo nuklotos. Piemuo pamatė be galo gražią moterį, kuri vystė ką tik gimusį kūdikėlį ir glaudė prie savo krūtinės. Suvysčiusi jį paguldė ant šieno žiupsnelio, gyvulėlių ėdžiose. Jautis ir asilas, kurie ten buvo, savo kvapu šildė mažytį. Piemuo, nieko nelaukdamas, pribėgo prie bajoro ir padėjo jam užkurti ugnį, prie kurios galėtų sušilti motina su savo kūdikėliu. Kai piemuo įpūtė ugnį ir pakėlė akis, pamatė nuostabų reginį. Aplink kūdikėlio galvą spindėjo nuostabi šviesa. Angelų pulkai giedojo giesmes ir sveikino gimusį kūdikėlį. Jis pamatė prie mažučio klūpantį bajorą, kuriam nenorėjo duoti ugnies. Senelio bajoro akyse spindėjo laimė ir džiaugsmas. Tai ir jis, tas piktasis piemuo, sulenkė savo kelius ir atsiklaupė prieš gimusį kūdikėlį. Paskui nulenkė galvą ir pasveikino jį. Atsistojęs pamatė keletą piemenėlių, kurie, palikę savo bandas, buvo atėję čia.

—Kas yra šis nuostabus kūdikis? — paklausė juos piktasis piemuo.

— Nejau tu nieko nesupranti ir nežinai? Tai Mesijas, Dievas, kuris mirs ant kryžiaus už mūsų nuodėmes. Jis išgelbės pasaulį...— atsakė jie.

Ir kartu parpuolę ant kelių, jie ilgai meldėsi ir dėkojo Visagaliui Dievui, kad leido jiems pamatyti Jo Sūnų, atėjusį į pasaulį.

Gerasis bajoras džiaugėsi labiau už visus, nes buvo užkūręs šventai šeimynėlei ugnelę šį šaltą vakarą pasišildyti. Kūdikėlio motina jam už tai nuoširdžiai padėkojo.

Grįžęs į savo namus, bajoras visiems skelbė:

— Džiaukitės visi, nes žemėje šią naktį atsitiko dideli dalykai. Išnyko piktųjų žmonių neapykanta, ir jų kietos širdys prisipyldė meilės, nes į žemę atėjo Viešpats Dievas. Bėkite ir nusilenkite jam

tvartelyje. Jis paguldytas gyvulių ėdžiose. Džiaukitės, nuskriaustieji ir vargšai, nes naujas karalius gimė tvartelyje.

Visi nustebę klausėsi jo žodžių ir bėgo į tyrus, į mažą tvartelį, nusilenkti užgimusiam Kristui. Visi matė danguje naują, skaisčią žvaigždę, kuri buvo ženklas Kristų atėjus...

Ir tai viskas įvyko prieš tūkstantį devynius šimtus dvidešimt metų, lygiai šios dienos naktį, — pabaigė senelis.

Vytautas Tamulaitis.
„Žiburėlis".

Piemenėlis

(Pasaka)

Gyveno sau karalius. Jis neturėjo sūnaus. Paskelbė, kad jis priimsiąs už sūnų tą berniuką, kuris atsakysiąs į tris jo klausimus. Daug berniukų buvo atėję ir iš ponų ir iš kunigaikščių, bet nė vienas nesugebėjo atsakyti į karaliaus klausimus.

Pagaliau, atėjo priemenėlis.

— Šviesiausis karaliau, pasakyk man klausimus, aš atsakysiu.

Karalius pasakė:

— Pasakyk, kiek lašelių vandens yra Baltijos jūroje?

— Šviesiausias karaliau, prašau sulaikyti Nemuną ir kitas Baltijos upes, kad nė vienas lašelis neįbėgtų į jūrą, kol aš suskaitysiu.

— Gudrus atsakymas, — tarė karalius.—Klausyk toliau: kiek žvaigždžių yra danguje?

— Duokite man lapą balto popieriaus ir pieštuką!

Davė jam, ko reikalavo. Paėmė popierių ir pradėjo dėti mažus, vos matomus teškelius, o buvo jų tiek, kad suskaityti negalėjo.

— Tai tiek danguje žvaigždžių, prašau suskaityti, — tarė piemenėlis.

— Gerai, — sako karalius. — Dabar pasakyk, kiek amžinybėje valandų?

— Baltijos jūroje yra deimanto kalnas, septynių mylių platumo, septynių mylių aukštumo ir septynių mylių gilumo. Kas šimtas metų prie to kalno atlekia paukštis ir snapą į tą kalną pagelanda. Kuomet tas paukštis, begaląsdamas snapą, sudildys visą tą kalną, tuomet praeis pirmoji amžinybės valanda.

— Esi tikras gudruolis ir išminčius, — sušuko karalius, — tu būsi mano sūnus.

Surašė **Dagilis.**

Bėkim, mažutėliai

„Lenkias Kūdikėliui
Žemė ir dangus,
Gimė Mažutėlis
Numirti už mus.
Bėkim, piemenėliai, bėkim,
Sveikint Kūdikėlį, bėkim.
Bėkim, bėkim, mažutėliai,
Sveikint Kūdikėlį!"
(*Kalėdų giesmė*).

Kalėdų rytas. Dar tamsos apgaubta žemė. Šalčio ir žiaurų vėjų kaustoma. Dangus giedras. Atrodo, ir žvaigždelės, šalčio pabūgusios, dreba aukštybėse. Tiktai viena žvaigždelė ramiai šviečia. Skaisčiau už kitas. Tai Kūdikėlio Jėzaus žvaigždelė. Ji skelbia gimusį Pasaulio Išganytoją, veda prie Jo vargaus lopšelio kiekvieną.

Mes jau seniai laukėme Kalėdų. Tai linksmiausia šventė. Vakar suvalgėme kūčias, visą naktį sapnavome nepaprastus sapnus. Taip keista ir ypatinga toji Kalėdų naktis. Ryte susikėlėme patys pirmieji. Rankiojome nuo kūčių stalo pupas ir žirnius. Rato lankan juos supylėme. Išleidome iš laktos vištas ir lesinome. Tėvelis kūčių stalo šienu apšėrė gyvulius. Sakė, kad radęs visas aveles suklupusias. Esą jau gimęs Gerasai Jėzulis, tik reikią skubėti jį pasveikinti ir pagarbinti.

Pro ašaras, neleidžiami, spyrėmės važiuoti bažnytėlėn, kol, pagaliau, gavome tėvelių sutikimą.

Į didžiules, pilnas šiaudų roges suvirtę išzvangėjome iš kiemo, palikdami namie tik vieną motušę.

Brazgilai skrodė šaltą nakties tylą ir vis kalbėjo:

— Bėkim, bėkim, mažutėliai,
Sveikint Kūdikėlį.

Tai, vėl, laukų platumon išvažiavus, nešė iš tolumos į mus kitą balsą:

— Lenkias Kūdikėliui
Žemė ir dangus.

— Dievulėliau tu mano! — norėjosi šaukti. Kaip smagu, kad tokią dienelę visi skuba pas Kūdikėlį Jėzų. O buvo juk metas, kada Jį gimusį pasveikino tik vargūs piemenėliai.

Bažnyčioje dar skamba liūdnos laukimo giesmės, dar laukiama, kada bus galima užtraukti linksma, džiugi ir smagi kalėdinė. Pagaliau! Varpeliai nesiliauja skambėję. Vargonai tik ūžia, tik griaudžia. Žmonių širdys, atrodo, atsivėrė ir nori išlieti visa, kas jose per tiek laiko susikrovė. Tai *Piemenėlių Mišios*. Visų vargo žmonių. Prislėgtų. Norinčių pakilti ir kūnu ir dvasia. Dabar jų metas. Jie džiaugiasi, sulaukę Jėzulio, guodžiasi viltim, kad Jų naštos sunkumą palengvins, jų jungą pasaldys.

Gul šiandieną
Jau ant šieno
Atpirkėjas žmonijos.

Traukia visa bažnyčia. Vargonai padeda. Visi, kas gali ir kas negali, gieda:

Mes neklystam,
Pripažįstam...

Aš net nepasijuntu, kaip mane suspaustą prineša prie *Kūtelės*. Pirmą kartą dar bažnyčioje per *Piemenėlių Mišias*. Viskas atrodo kitaip, negu šiaip per šventes ar sekmadieniais būna.

Kutelėje matyt didžiulė šviesi žvaigždė. Jos apšviestas Kūdikėlis Jėzus, ant šieno gulįs. Prie Jo Marija ir Juozapas. Suklupę gyvulėliai: jautis, asilas, būrelis avių. Kiek toliau pamaldūs piemenėliai.

Taip toji Jėzulio kūtelė panaši į vargią mūs pirkią, kad aš net stebiuosi.

— Gal ir pas mus Jėzulis dabar užgimė, — galvoju klūpodamas. Kalbu poterėlius. Meldžiuosi. Bet

mintys dažnai trūksta, pinasi. Pakeičiamos kitomis. Aš vėl lyginu tą Jėzulio kampelį su mūsų pirkia.

— Mūsų pirkioje,—pasakau tėveliui, — daug šilčiau, negu čia. Gaila, kad Dievulis pas mus negimė.

— Gimė, vaikeli, gimė ir pas mus,—aiškina man tėvelis, — Dievulis dabar gimė ne tik kiekvienoj bažnytėlėj, ne tik kiekvienoj pirkioj, bet gimė Dievulis taip pat ir kiekviename žmoguje, jeigu tas žmogus laukė Dievulio gimstant. Svarbiausia tai Dievulis gimė visiems vaikučiams.

Tuo tarpu bažnyčioj giedojo:

Lenkias Kūdikėliui
Žemė ir dangus...

— — — — — —

Bėkim, bėkim, mažutėliai,
Sveikint Kūdikėlį.

Po visų mišių — jos būna trejos — skubėjome namo, Dievuliu širdyje nešini. Kiekvienas galvojome, ką pasakysime motušei apie Jėzulio mumyse atsilankymą, namie mūs belaukiančiai.

Rytas jau buvo visiškai nušvitęs. Dangaus pakraščiu kopė skaisti saulutė. Ir ji sveikino gimusį Pasaulio Išganytoją. Tik smarkus įtūžęs vėjas nešė pažemėm sniegą, švilpė, staugė, kaukė, šėtoniškuosius gundymus nešiodamas. Bet mes, nebodami sniego nė vėjo, važiavome namo linksmi ir patenkinti. Man tarpais kalbėjo brazgilai:

Šiandien gimė Jėzus Kristus,
linksmi būkime.

arba:

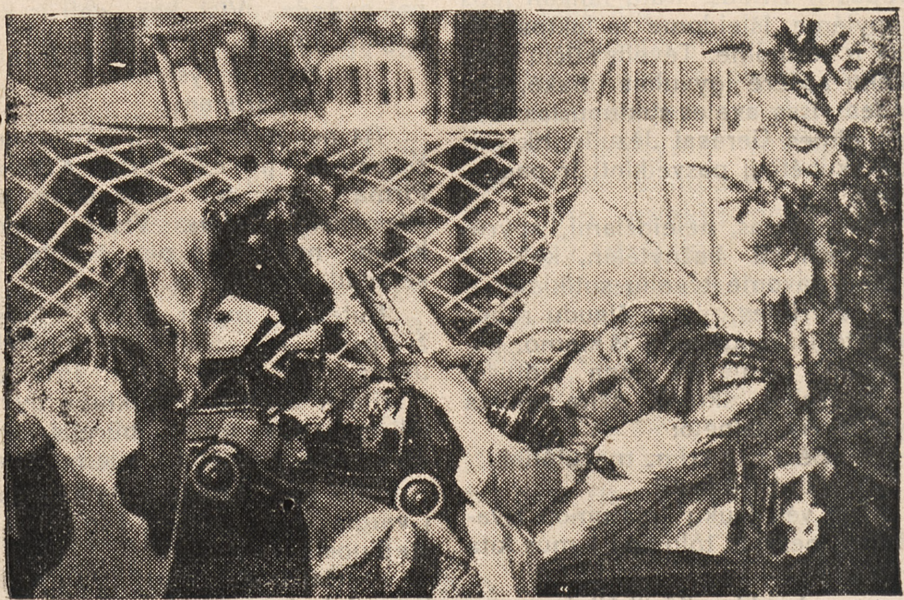
Gloria in exelsis, —
gieda angelai

tai vėl:

...Bėkim, bėkim, mažutėliai,
sveikint Kūdikėlį.

Keliais važiavo daug žmonių. Visiems buvo, tur būt, gimęs lauktasai Išganytojas, visų širdyse Jis apsigyveno. Ir visų mintys, tur būt, buvo tosp ačios, kaip ir mano.

r.

Kalėdų sapnas

EGLUTĖ

Pagiry tarpe mažyčių
Pušelėlių ir eglyčių
Augo liekna, nedidutė,
Bet labai graži eglutė.
Augo, stiebės ji linksmai,
Bet, deja, nebeilgai.

Kartą prieš pačias Kalėdas,
Kai gamta baltai jau rėdos,
Linksmas pagirin atrūko
Kirviu nešinas vyrukas.
Šventėms, mat, eglaitę jis
Gražią čia iškirst norįs...

Ir eglaitę mūs netrukus
Nešėsi namo vyrukas.
Namie kartu su sesute
Ėmė puošt visaip eglutę:
Jie kabino žvakeles,
Puošmenėles įvairias.

O kai per šventes gražioji
Eglutėlė suliepsnojo
Daugybe šviesių liepsnelių —
Tai to apsakyt negali
Nieks, kokia jinai žavinga,
Patraukli ir įspūdinga
Buvo ir kaip mažučius
Pradžiūgino vaikučius!

Ar jūs taip. pat laukėte?

3)

LIETUTIS

Ponas net akis pastatė. Mėgino bizūnais grasinti ir geruoju atsiprašinėti, bet bernas buvo nepermaldaujamas. Pagaliau, ponas ėmėsi gudrybės ir pasiprašė dar dvi savaites duoti laiko.

Bernas sutiko.

Ponas sukvietė ponų seimą, kad rastų išeitį iš tos nelaimės. Seimas ilgai tarėsi. Pagaliau, nutarė įsakyti bernui šulinį valyti ir ten jį sunkiausiu akmenimi užmušti.

Kai bernas įlipo šulinio valyti, ponas liepė bernams atristi sunkiausį malūno akmenį ir įmesti į šulinį. Ponas džiaugėsi nusikratysiąs nelemtu bernu. Tačiau apsivylė: po valandėlės išlipo bernas ir išsinešė malūno akmenį.

— Nežinau, šviesiausias pone, iš kur tas girnų akmuo atsirado šulinyje... gal būt, iš rentinio iškrito, kai pradėjau šulinį taisyti. Gaila, kad jis šulinyje pelėtų. Išnešiau — gal kartais prireiks.

Ponui dargi plaukai pasišiaušė, pamačius berną visai sveiką.

Ponas ir jo seimas dieną naktį tarėsi. Daug dar gudrybių ėmėsi, bet berną nužudyti negalėjo.

Po dviejų savaičių atėjo bernas ir reikalauja užmokesčio. Ponas vėl ėmė prašyti, kad duotų dar dvi savaites laiko.

— Sutinku, šviesiausias pone, ir visai gal užmokesčio neimsiu, jei per tas dvi savaites nors kartą tamsta, pone, parodysi teisingumą ar atliksi kokį kilnų darbą.

— Gerai, — tarė ponas nudžiugęs, bet širdy jau seniai buvo suplanuota nauja klasta. — Tu tuoj įsitikinsi mane taurų esant. Kviečiu tave pas save į pokylį.

Bernas sutiko.

Kai bernas atėjo į pokylį, ponas ir jo draugai nepaprastai mandagiai jį priėmė ir pasodino už stalo. Pasodinę ėmė vaišinti, bet bernas išsitraukė iš kiešenės duonos gabalą, užkando, iš antros kišenės — bonką šalto vandens — atsigėrė ir sako:

— Jūs niekšai, nevydonai, žmonių kankintojai, kraugeriai! Jūs, mano nuolaidumu pasinaudodami, norite mane klasta nužudyti, nuodingais valgiais ir gėrimais nunuodyti. Išseko mano kantrybė... — ir atsikėlęs iš užstalės spyrė poną koja taip, kad jis išlėkė pro langą ir nuskrido į viršų aukščiau negu Lietučio lazda buvo nuskridusi.

Visi ponai spruko, kur kas suskubo. Tik pono žmona Raganiutė norėjo Lietučiui atkeršyti ir jį užkerėti, bet ir ją Lietutis taip spyrė, kad nulėkė ten, kur jos vyras lakstė.

Ilgai ponas su ponia lakstė po dausas, kol, pagaliau, į pragarą įkrito. Atgal nebegrįžo.

VII.

Dvaro žmonės, sužinoję, kad Lietutis jų žiauruosius ponus sudorojo, labai nudžiugo ir ėmė prašyti, kad jis pasiliktų pono vietoje ir juos valdytų, nes Lietutis jiems buvo labai patikęs.

— Nenoriu likti jūsų kankintojo-budelio vietoje, kad aš nepriminėčiau jūsų pergyventų nelaimių. Nepaliksiu vietoje dargi šių puikiųjų rūmų, kad jie neprimintų jūsų skriaudų ir kruvinų darbų... Ir, stvėręs lazdą, trenkė tris kartus pono rūmuosna. Sudundėjo, suūžė baisioji lazda, o visi pono rūmai išlakiojo į orą, dargi žymės neliko.

— Dabar turite laisvą šalelę, arkite ir mylėkite savo krauju ir prakaitu aplaistytą žemelę. Niekuomet jos neapleiskite. Tai bus geriausis man užmokestis. Sudiev.

Tai pasakęs, išėjo namo pas savo tėvelį.

Žmonės, dvaro bernai, matydami Lietutį tokį kilnų esant, neišdrįso prieštarauti. Visi iškilmingai pasižadėjo žemelę mylėti ir jos neapleisti. Dar ir šiandien jie ten tebegyvena ir savo žemę labai myli.

O Lietutis, grįžęs namo, viską tėveliui papasakojo. Tėvelis labai apsidžiaugė, kad sūnelis sugrįžo, bet labiausiai džiaugėsi, kad jo sūnus savo jėgų blogiems tikslams nepavartojo, bet padėjo vargšams ir nuskriaustiesiems.

Juškaičių diedukas.

Ir mes laukiam Kalėdų!

TRUPINĖLIAI

Ereliai — lakūnų priešai

Paukščių karaliai iki šiol buvo vieninteliai aukštųjų kalnų lankytojai. Jie iškildavo iki debesų, iš ten atidžiai žiūrėjo į žemę, ieškodami sau grobio.

Dabar ir žmogus išmoko skraidyti. Lakūnai pasikelia aukščiau už sakalus ir erelius. Paukščių karaliai neapkenčia drąsuolių, kur e veržiasi į jų karaliją — aukštybes. Jie labai dažnai puola lėktuvus ir gana dažnai numuša juos. Lakūnai, aišku, žūna.

Šiemet labai daug lakunų žuvo nuo erelių Graikijoje. Ypatingai pavojingi buvo Kalifornijos ereliai, kurie ilgą laiką trukdė ten susisiekimą oru. Pagaliau, jie taip įkyrėjo lakūnams, jog tie buvo priversti paskelbti karą. Pernai lakūnai pradėjo juos medžioti iš lengvųjų lėktuvų ir per vasarą iššaudė apie 200 erelių. Tame kare nukentėjo ir nemažas skaičius žmonių: ereliai numušė kelis lėktuvus, daug lakūnų susižeidė, 10 jų žuvo.

ŽAIDIMAI

Trauk pagaliuką!

Nudrožiama 15—20 vieno ilgumo pagaliukai, apie 25—30 cm. Juos nudažo keliomis spalvomis ir įvairiai vertinami. Nenudažytieji, pav., įvertina 2 taškais, geltonai nudažytieji —5 , žaliai — 7, o vienas, pav. irklu vadinamas, raudonai nudažytas, vertinamas 15 taškų. Pagaliukų vertė, pagaliau, gali būti ir kitokia.

Pagaliukus paimama saujon ir vienu galu statoma ant stalo. Kai juos paleidžiama ir sauja greitai atimama, paguliukai sugula labai įvairiai, kartais skersai vienas ant kito. Dabar reikia juos surinkti taip, kad kiti pagaliukai nepajudėtų.

Žaidėjai iš eilės pradeda rinkti pabertus pagaliukus ir skaito taškus. Kai sukruta krūvoje bent vienas pagaliukas, jis nustoja teisės rinkti, pa ieka ir tą pagaliuką, kurį jis norėjo paimti, bet sudrebėjo kiti. Tuomet renka kitas žaidėjas. Laimi tas, kuris pirmas surenka, pav., 100 taškų. Žaidžiama, kol nusibosta.

Vaikų šypsenos

Pažadėjo nebausti

Tėvas pasišaukė Petrelį ir klausia:

— Ar tu valgei riešutų?

Petrelis tyli.

— Jei pasakysi, nebūsi baudžiamas.

— Taip, tėveli, aš valgiau.

— O kuo juos daužei?

— Tavo sidabriniu laikroduku

LAIŠKŲ DĖŽUTĖ.

Vigirdas Tos knygos autorius yra A. Domańska. Autoriaus teises turi: księgarnia św. Wojciecha, Poznań, Lenkijoje.

Dagilis. „Birutę“ gavome, ačiū.

Redaktor i wydawca Ludwik Cycenas.
Leidėjas ir redaktorius Liudvikas Cicėnas.

Druk. „RUCH“. Wilno
Vilnius „RUCH“ spaustuvė